

Major Éva

Tanulás az osztálytermen túl. A ReadWriteThink.org című honlap ismertetése

A 2002 áprilisában alapított ReadWriteThink.org (Olvass, írd, gondolkodj) elnevezésű honlap a Nemzetközi Olvasási Társaság (International Reading Association, IRA), az amerikai Angoltanárok Nemzeti Egyesülete (National Council of Teachers of English, NCTE) és a Verizon Alapítvány szakmai partnerkapcsolatából született. Legfőbb céljuk, hogy ingyenes internetes tartalmak segítségével megismertessék a tanárokat és a diákokat a legszínvonalasabb anyagokkal, valamint olvasási, nyelv- és irodalomtanítási gyakorlatokkal.

A honlap nemrég új oldallal gyarapodott, amelynek neve: *Beyond the Classroom* (Az osztálytermen túl: <http://www.readwritethink.org/beyondtheclassroom/summer/>). Célja, hogy iskolán kívüli, szórakoztató, olvasással kapcsolatos tevékenységeket ajánljon a 4–18 éves korosztály számára. De található itt könyvajánlók, könyvlisták, olvasónaplók, könyvismertető podcastok, videók tanároknak és szülőknek egyaránt; mindezek segíthetik a diákokat a nyári szünet minél tartalmasabb eltöltésében.

Az oldal anyagai elsősorban a gyerekek életkora szerinti csoportosításban jelennek meg négy kategóriában: 4–8, 8–11, 11–14 és 14–18 éves korig ajánlanak különböző gyakorlatokat, de természetesen a tevékenységek jellege (pl. podcast, interaktív eszközök, könyvek) szerint is kereshetünk megfelelő elfoglaltságot.

A bevezető a szülőknek elmagyarázza, hogy mennyire fontos az olvasás a személyiségfejlődés és az önmegismerés szempontjából. Ezért van szükség arra, hogy a gyerekek folyamatosan olvassanak, különös tekintettel a hosszú nyári szünetre. A fiatalok számára alapvető, hogy a körülöttük élőket minél gyakrabban lássák írni, olvasni, és az olvasottak közös megbeszélése se maradjon el.

Ha az oldalon bármelyik korosztályt kiválasztjuk, és rákattintunk, alapvetően négyféle újabb tevékenységforma közül választhatunk: *írni-olvasni tudást segítő játékok, gyakorlatok; könyvlisták; podcastok és videók; interaktív eszközök*. Ezen kívül minden korosztálynál megjelenik az *Olvasási feljegyzések* rovat. Ebben egy-egy előre gyártott lap található (a különböző életkorok igényei szerint változó formában), amelyet a diákok minden elolvasott könyvről vagy cikkről kitölthetnek (szerző, illusztrátor, mikor olvastad, mennyire tetszett stb.). Így pontosabb emlékükről marad a nyári olvasmányaikról.

Példaként kiemelve egy-egy gyakorlatot a tevékenységformák közül, először a 4–8 éveseknek szánt „ábécéskönyv-írást” említeném. A feladat elején a szülő vagy a felnőtt a gyerekkel együtt összeállít egy listát a nyárral kapcsolatos szavakból. Ezek között lehetnek földrajzi nevek, kedvenc nyári ételek, nyári szórakozások stb. Amint elkészült a lista, a szavak első betűjét húzzuk alá, és mondja is ki a kisgyerek. Ezután vagy fejből vagy a speciális „ábécérendező” segítségével (ezt az interaktív komputeres eszközt kifejezetten gyerekek számára fejlesztették ki, és szintén megtalálható a honlapon) rakjuk ábécésorrendbe a szavainkat. Ha az „ábécérendezőt” használjuk, akkor egy-egy szó automatikusan külön oldalra kerül, de ezt természetesen magunk is elrendezhetjük így. A gyerekek a szó alá rajzolhatnak, illetve a kicsit nagyobbak mondatokat alkothatnak a szavakkal. Az ábécéskönyvet egész nyáron vezethetik, majd ha elkészült, könyv alakúra formálhatják, és borítót is tervezhetnek hozzá. A gyakorlat leírásán kívül egy minta is található az oldalon, egy már elkészült ábécéskönyv, amelyet egy valószínűleg 4-5 évesnél nem idősebb gyermek készíthetett.

A könyvlisták több népszerű kötet felsorolását is tartalmazzák, amelyek közül talán a legérdekesebb a *Gyerekek választása* elnevezésű projekthez kapcsolódik. 1974 óta minden évben összeáll egy – szülők és gyerekek számára is megbízhatóan használható – könyvlista a Nemzetközi Olvasási Társaság (IRA) és

a Gyermekek Könyvtanácsa (Children's Book Council) jóvoltából. Körülbelül tízezer 5 és 13 éves kor közötti gyermek ajánlása alapján, a legnagyobb gyermekkönyvkiadók támogatásával nevezik meg az első 100 legnépszerűbb könyvet.

A következő tevékenységi forma, amely az oldalt gazdagítja, a podcasting (magyar megfelelője tudomásunk szerint még nincs a szónak, ezért egyelőre így használjuk). A podcast lehetővé teszi hanganyagok közzétételét az interneten úgy, hogy a felhasználók feliratkozhatnak az adott anyag újdonságait tartalmazó feltöltésekre, s ezeket az anyagokat aztán saját céljaikra felhasználhatják. A feltöltések általában mp3-as állományok. Ez az új műfaj lehetővé teszi, hogy otthon előállított „rádióműsorok” kényelmesen elérhetővé váljanak a világhálón bárki számára, de hallhatunk ezen a kereten belül például egy beszélgetéssorozatot is *Csevegés könyvekről* címmel. Egy lelkes és hozzáértő, kisiskolásokat tanító irodalomtanár beszélget szerzőkkel, gyerekekkel és szülőkkel a gyermekirodalom legjobb alkotásairól. A könyvajánlásokon kívül az olvasmányok feldolgozását segítő játékos gyakorlatok is elhangzanak.

Az oldalon ugyanezen a részen videofelvételeket is találunk. A tinédzserek számára (11–18 évesek) például az egyik ajánlott gyakorlat az, hogy készítsen ki-ki interjút saját családtagjaival az olvasási szokásairól. Ehhez kapcsolódik egy videó, amelyben egy apa segít a 13-14 éves fiának megtervezni az édesanyjával készülő interjút, továbbá írásban is találunk az oldalon ide vonatkozó tanácsokat.

Az utolsó tevékenységi forma, amely említésre érdemes, az interaktív eszközök használata; ezek az eszközök minden korosztály számára nagy számban megtalálhatók a honlapon. Általában a számítógéphez kapcsolódó speciális eszközökről van szó, amelyek az órai munka kiegészítéseként nyújtanak lehetőséget a diákok számára az írás és az olvasás, illetve az ehhez kapcsolódó tevékenységek gyakorlására. Minden egyes ilyen eszközhöz részletes leírás és „használati útmutató” tartozik, amely egyértelmű eligazítást nyújt az érdeklődő gyerekeknek, a szülőknek, illetve a tanároknak egyaránt.

A sokféle ötletes program közül nehéz csupán egyet kiválasztani. Található itt többek között keresztrejtvény-készítő, életrajzíró, CD- és DVD-borító-tervező, grafikus térképkészítő vagy képregénytervező eszköz is. Mégis kiemelném az *Idővonal* című játékot, amely segít a gyerekeknek egy-egy történet, eseménysor megtervezésében vagy egy speciális esemény előkészítésében. A programba egymás után be kell írni egy-egy bejegyzést, amely az események dátumát, pontos idejét és rövid leírását, jellemzését tartalmazza. Majd mindez megjelenik egy idővonalon, amelyen az események sorrendje változtatható. Így vizuálisan könnyebb a tervezés vagy egy-egy olvasmány történetének a felidézése.

Reméljük, ez a rövid ismertetés meggyőzte az olvasót arról, hogy az újonnan létrehozott internetes oldal szerkesztői valóban mindent megtettek azért, hogy vonzóvá és a mai gyerekek számára is könnyen elérhetővé tegyék az olvasást, sőt a hozzá kapcsolódó tevékenységeket is. A játékok, a gyakorlatok és az eszközök használatának pontos, alapos leírásai csakúgy, mint az igényes beszélgetések a videókon, valamint a podcastok biztosítják a megjelenő tartalmak megfelelő színvonalát. Annak ellenére, hogy az anyagok elsősorban az amerikai tantervek kiegészítéseként jöttek létre, bátran használhatók, adaptálhatók a magyar diákok számára is.

Major, Éva: Learning beyond the classroom: an introduction to the website ReadWriteThink.org

Az írás szerzőjéről

Major Éva

Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest, Magyarország

major.eva[kukac]btk.elte.hu

<https://orcid.org/0000-0001-7272-1323>